

*In een interview van voor enkele jaren waarin je de overgang van Epigonentheater naar Needcompany commentarieerde, heb je gezegd: ik heb behoefte aan een nieuwe sterke groep, ik wil daar een jaar mee werken om te zien hoever ik na vijf jaar sta, ik weet nog steeds niet of theater mijn medium is? Je bent nu al meer dan drie jaar bezig met die groep. Wat zijn je ervaringen?*

Jan Lauwers: "Ik wou er eigenlijk mee stoppen op dat ogenblik. Het is op vraag van Ritsaert ten Cate van Mickery om iets met video te doen, dat ik *Need to know* gemaakt heb. Maar dat was ik aanvankelijk niet van plan. Je valt echter in een leegte. Ik had een soort van haat-liefde verhouding tot het theater. Ik kreeg behoefte aan een nieuwe groep. *Need to know* en *Ça va* zijn hele aangename werkprocessen geweest. Ik kon me veel meer dan voorheen ontwikkelen als zelfstandig kunstenaar. Ik geloof niet meer in het collectieve werkproces. Er zijn in Vlaanderen enkele groepen die zonder regisseur werken en die heel mooie dingen maken, zoals STAN of Turbiasz, Dehollander en Van Dyck. Hoe eigenzinnig die producties ook zijn, ze hebben voor mij iets "oppervlakkigs" omdat ze op een compromis gebouwd zijn dat het geheel naar beneden haalt. Dat is niet het geval als één persoon de beslissingen neemt. Dan kan je echt vooruitgaan. Het werkproces bij Epigonen en bij Need is totaal verschillend en toch is het in beide gevallen een groepsproces. Dat is waarschijnlijk de reden waarom we er nu al vier jaar mee bezig zijn. Het is voor mij ook belangrijk dat de groep per productie verandert. Jarenlang werken met dezelfde mensen interesseert me niet meer. In *Julius Caesar* zitten een aantal mensen waarmee ik al langer samenwerk. Anderen zoals Johan, Dirk, Tom en Hendrien zijn free-lancers. Toch is het een goede groep, dat voel je. Ik denk dat dat een van mijn sterke kanten is dat ik goed mensen kan mengen. Als je de juiste mensen kiest, is je voorstelling al voor 50% geslaagd."

*Hoe maak je die keuze? Wat me opviel in Julius Caesar was hoe mooi de stemmen waren. Heb je acteurs gekozen omwille van hun stemkwaliteiten?*

JL: "Er is natuurlijk de tekst van Shakespeare en die moet goed gezegd worden. Ik wilde niet vervallen in een Vlaams amateuristische voorstelling. Ik wou goed met taal omgaan. Ik moest dus mensen hebben die goed

met taal konden omgaan. Maar ik heb niet zitten denken: die heeft een goede stem voor Cassius, of die heeft een goede stem voor Brutus.

Ik haat audities, maar soms kan het niet anders. Voor de volgende productie werken we in Spanje. Ik ken geen enkele Spaanse acteur. Dus moet ik audities doen. Het liefst werk ik met mensen die ik ken. De relatie die ik met ieder lid van de groep heb, is totaal anders ontstaan. Ik ken Dirk Roothoofd al tien jaar of langer. Het is pas de laatste twee, drie jaar dat hij in mijn kop rondspookt. Hij heeft een aantal dingen gedaan die ik niet zo interessant vond. Je twijfelt dan een tijdje. Maar plotseling ben je dan toch samen vertrokken. Ik zat op een bepaalde avond naar een voorstelling van Maatschappij Discordia te kijken. Ik moest lachen met een moment dat ik heel mooi vond. Er was nog een iemand die moest lachen met een stem die van heel diep kwam. Ik vond het heel grappig dat iemand hetzelfde als ik gezien had. Die iemand bleek Tom Jansen te zijn. Een paar maanden later zie ik zijn Müllerstuk en ik vond dat fantastisch. Zo gaat dat: je zit naast iemand, je lacht met hetzelfde en je wordt verliefd op die persoon. Hetzelfde is met Mil Seghers gebeurd. Je komt iemand tegen die tapt in een café en daar krijg je dan een relatie mee. Bij iedereen is dat verschillend. Als je die mensen waarvan je vindt dat ze bijzonder zijn, samenbrengt, dan is dat heel spannend. Binnen enkele weken komen de Spaanse acteurs, twee mannen en een vrouw, naar België voor een ontmoeting met ons. Dan klikt het of klikt het niet. Dat vind ik heel spannend."

### Gevoelig medium

*Even terug naar het begin. In het vorige interview zei je: theater interesseert me eigenlijk niet. Theater is een heel beperkt medium. Denk je daar nog steeds zo over?*

JL: "Ik denk niet dat theater een beperkt medium is. Heb ik dat toen gezegd? Ik vind het absoluut geen beperkt medium. Ik vind het een gevoelig medium. Het maakt gebruik van alle andere media. Ik vind het nog altijd heel moeilijk. Ik weet wel wat theater betekent. Maar ik vind het heel moeilijk om tot iets te komen. Je gebruikt mensen, tekst, muziek. Ik hou bijvoorbeeld meer van muziek dan van muziek met een plaatje erbij.

Maar je hebt toch muziek nodig. Dat vind ik de dubbelheid van theater, de verraderlijkheid ervan en je loopt er toch steeds weer in. Maar toch ben ik er heel erg verliefd op. Je werkt hard met mensen en je speelt voor mensen. Je hebt de spanning, en als het gedaan is is het gedaan. Enkel en alleen op dat moment bestaat het. Het is iedere avond anders. In *deSingel* was er een nabespreking bij een van de voorstellingen. En dan zijn er een aantal mensen die heel trots komen zeggen wat ze er van vonden, mooi of niet mooi. Maar je voelt dat de mensen dat belangrijk vinden. Theater faalt ook altijd. Dirk stoorde zich aan het feit dat er zo een grote galm is in *deSingel*. Als acteur moet je dat dan technisch proberen te pakken. Dat is heel spannend. Dat zijn heel spannende momenten. Dat is het mooie van acteren, het mooie van theater, dat het altijd een beetje mislukt."

*Je theater is niet alleen confrontatie van mensen, het is ook confrontatie van verschillende media.*

JL: "Theater bestaat daar ook uit. Je hebt altijd een decor nodig. Je hebt altijd een beeld nodig. Je hebt altijd een tekst nodig. Of een gegeven. Bij sommige voorstellingen die ik zie denk ik: de regisseur is o.k., maar de vormgeving is weer niks. Niet doordacht. Niet belangrijk genoeg bevonden. En alles is belangrijk. Er zijn geen details. Dus kan je het decor ook beschouwen als een werk dat op zich staat. Of het nu mooi of lelijk is, is iets anders. Daarom hebben we bij *Julius Caesar* echte marmer gebruikt en geen namaak marmer."

*Is er voor jou een medium dat het uitgangspunt is?*

JL: "Ik vind dat een moeilijke vraag. Ik ben in de eerste plaats een beeldend kunstenaar. Mijn tekeningen worden voor mij ook steeds interessanter. Het beeld van Caesars dood deed me denken aan een lied van Lou Reed uit *Songs for Drella* waarin het ook gaat over het vastleggen van een beeld en het toch laten bewegen. Dat is ook het geval in de voorstelling; Mil kan zo ongelofelijk mooi stilstaan met een zo ongelofelijk mooie concentratie. En dat kan zo vals zijn als wat, dat weet ik niet. Is het omdat hij zonder bril niet of nauwelijks ziet? Maar je voelt dat dat mooi is. Daar kan ik een uur naar kijken. We hebben dat gereduceerd tot drie minuten. Sommige toeschouwers vragen me waarom ik dat geen